

Comentariul operei Rinocerii de Eugen Ionescu - partea a patra

Sa observam ca exista si in piesa ionesciana o "Domnisoara Cucu" - personajul Jean, care-i reproseaza permanent lui Berenger modul de viata abaterile de la normele etice fariseice, burgheze; astfel, Daisy este o Mona veritabila in multe privinte: descinde in viata unui om fara a-l intelege, ii da iluzia de a-i ramane alaturi pentru implinirea aspiratiei sale, dar il paraseste brusc, pentru ca nu are forta de a-l insoti pana la capat, lumea ei fiind "dincolo".

Eugen Ionescu radiografiază cu exceptionala calitate de observator lucid al timpului sau, transformările lui Jean și Durand în cazul primului, se dezvoltă pasiunile cele mai josnice, comunicând o senzație de anxietate atavică la cel de-al doilea, aderarea la un sistem de viață schimbat se face printr-o argumentare logică conform cu linia gândirii sale, creând în rândurile spectatorilor o repulsie pe plan intelectual. Ambele sunt treceri de la filistinismul mic-burghez la bestialitatea rinocerilor în care se transforma.

Berenger denunță morala lumii în dezagregare nu numai prin (și pentru) traumele care-l aruncă la un moment dat într-o singurătate absolută devoratoare, ci mai ales prin hotărârea și jertfa deplină asumată cu care păstrează scanteia vie a omenească: "Sunt ultimul om, am să rămân om până la capăt! Nu capitulez!".

Deși pledează pentru logica filozofică și nu pentru cea mecanică în arta viziunii lui Eugen Ionescu asupra lumii se reduce la soluții filozofice individualiste, considerând că singura cale de împotrivire față de primejdia anulării omului este împotrivirea singulară a unui individ ce devine tot mai conștient de condiția sa umană.

Este o viziune personalistă care poate fi amendată prin spectacol (excelentă reprezentare a Teatrului de Comedie din București, cu Radu Beligan în Berenger, a și faptuit-o cu prisosință), făcându-i pe oameni să înțeleagă lucid și pe de-a-ntregul condiția tragică a omeneirii și să acționeze în sensul unei conștientizări și reacții generalizate împotriva oricărui feluri de posibile "rinocerizări".